

Norges Miljøvernforbund
Postboks 593
5806 BERGEN

Askøy Kommune
Att: Rådmann Eystein Venneslan
Klampavikvegen 1
5300 KLEPPESTØ
postmottak@askoy.kommune.no

Kopi: Fylkesmannens i Vestland
Att: Miljøverndirektør Kjell Kvingedal
fmvlpost@fylkesmannen.no

Bergen 07.01.2021

Innspill til behandling av Askøy kommunes anbudsinnbydelse for innhenting, transport og levering av kommunens avløpslam.

Norges Miljøvernforbund (NMF) har de siste årene hørt om og fulgt med på situasjonen rundt kloakkbehandling og mottak av urensset kloakk på Herdla nord i Askøy kommune. Den første tiden hadde vi tillitt til både kommunens vurderinger og Askøy Miljørens sin vurdering og utførelse, men etter at NMF var på befaring på anlegget i august 2019 kan vi ikke si annet en at vår tillitt ble gjort til skamme. Vi fant et anlegg som handterte massene de mottar på en lite tilfredsstillende måte, da særlig med henblikk på fremmedlegemer, plast, tekstiler, gummi etc, hvor alt ligger eksponert for vær, vind, fugler og dyr med den spredning og forsøpling dette medfører. Denne forsøplingen er også tydelig i nærområdet rundt anlegget, og ikke minst ved minst tre lokaliteter hvor det «gamle» kloakkslammet har blitt dumpet og gravd ned, inneholdende alt av plast og fremmedlegemer som havner i toalettene på Askøy. Vi er heller ikke overbevist om at avrenning fra behandlingen er handtert tilfredsstillende. NMF kan så langt vi har erfart ikke se at slambehandlingsanlegget til Askøy Miljørens og Herdla gård drives tilfredsstillende og kan heller ikke se hvordan de kan mene at de driver etter gjeldene forskrifter.

Under vår befaring i august 2019 (som forøvrig endte med at vi politianmeldte virksomheten) ble NMF vist rundt på store deler av de forsøplede deponiene samt området hvor Herdla Gård og Askøy Miljørens driver sin praksis. Deres virksomhet går i korte trekk ut på at Askøy Miljørens mottar kloakkmasser fra tømning av septiktanker i hele Askøy kommune, sedimenterer dette i hall og ranke komposterer massene, før massene enten blir deponert, nedgravd eller brukt til «jordforbedring».

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:		Region Sør / Øst	Region Nord-Norge
Postboks 593	Tlf: 55 30 67 00	Postboks 9261	Postboks 446
5806 BERGEN	Faks: 55 30 67 01	Grønland	9255 TROMSØ
Skuteviksboder 24		0134 OSLO	
Bank: 9521.05.71982	Org.nr. 871 351 082 MVA	Tlf: 55 30 67 00	Tlf: 913 57 125
Internett: www.nmf.no	Epost: nmf@nmf.no	Epost: oslo@nmf.no	Epost: nord@nmf.no

Vanlig praksis for slike mottak er at massene (kloakken) renses for plastpartikler og fremmedlegemer over en viss størrelse, slik at bind, tamponger, Q-tips, plastposer og annen plast og større fremmedlegemer fjernes fra massene. Dette har ikke vært gjort hos Herdla Miljørens før første gang i 2019 og det syntes tydelig at virksomheten har tatt snarveier for å øke sin profitt. Om virksomheten i tiden etter 2019 har rensset massene kan vi bare spekulere i. NMF kunne ved selvsyn se den store forsøplingen virksomheten har begått og begår, dette både ved de gamle deponiene samt ved alle de åpne kompost haugene, hvor plast og annet søppel ligger åpent i dagen. Særlig reagerte vi på flere større hauger «toalett søppel» som var skilt ut fra massene i 2019 og som lå helt åpent og uten noen form for finmasket sikring som kunne forhindret spredning av søppel fra både fugler, dyr og vind etc.

Herdla er en av Hordalands viktigste naturperler og av fylkesmannen i Hordaland kåret til fylkets viktigste friluftsområde. Øyen er samtidig beskrevet som et av Norges 100 viktigste friluftsområder og innehar en rekke kvaliteter som gjør den svært spesiell både i regional og nasjonal målestokk. Også fuglelivet på øyen utmerker seg og det er registrert over 240 forskjellige fuglearter på øyen. Store deler av øyen er da også natur/fuglereservat med strenge restriksjoner innenfor reservatområdet. Plantefloraen på øyen er også særegen, og svært sårbar for endringer i nærings sammensetningen. Herdla Gård som eier store deler av området syntes derimot ikke å bry seg nevneverdig om dette og forfekter sin rett til å forsøple omkringliggende områder grovt med kloakkslam inneholdende alt tenkelig og utenkelig som havner i toalettene på Askøy.

Ingenting vi kunne se ved vår befaring tyder på at noe som helst frem til i 2019 har blitt fjernet fra massene før videre håndtering, noe som gjør at store områder på Herdla er overstrødd med plast og annet avfall som i stor grad er til fare for både fugler, pattedyr og fisk og marint liv når avfallet blåser fritt rundt på området. Ett av deponiene ligger i strandsonen, nedgravd i den unike rullesteinstranden og vil i et langt perspektiv kunne vaskes ut i fritt hav. Massene som deponeres legges også i tykke lag som vil ligge og frigjøre plast over tid etter hvert som jordmassene forvitrer og brytes ned.

Plasten derimot brytes ikke ned og vil være både til sjenanse og direkte fare for alt levende liv på Herdla i årtier fremover. Plast forsvinner ikke av seg selv, råtner ikke og er i menneskers perspektiv tilnærmet evigvarende i forskjellige former. Plast brytes derimot ned til stadig mindre partikler, som gjør at plasten, med alle sine kjemiske komponenter sprer seg i stadig større grad i næringskjedene. Det dør rundt regnet 1 million sjøfugler årlig som følge av å ha spist eller viklet seg inn i plast. Fugler, fisk og pattedyr i alle størrelser, til og med hvaler, forveksler biter av plast med vanlig føde og spiser dette, eller de får dette i seg utilsiktet, med det som følge at magesekken fylles opp av ikke nedbrytbart materiale og fører til at skapningene ikke føler sult, og ikke tar til seg føde og dermed sulter i hel.

Plasten inneholder store mengder kjemiske komponenter og mange av vår tids mest fryktede miljøgifter, miljøgifter verdenssamfunnet lenge har anstrengt seg for å fjerne fra næringskjeden. Plasten har også en evne til å binde til seg miljøgifter fra omgivelsene, som dessverre også finnes i havet. Dette betyr at dyr, fisk og fugler som får i seg giften blir langsomt forgiftet, og, selv om disse muligens ikke dør av denne forgiftningen umiddelbart, medfører inntak og påvirkning fra plastsøppelet at miljøgiftene sprer seg i næringskjeden og til slutt når mennesket i form av maten vi spiser.

Askøy Miljørens er eid i sin helhet av Herdla Gård, som igjen drives av far og sønn Bjørnstad, selskapet står ikke oppført med noen ansatte og drives teknisk av Herdla Gårds innleide utenlandske arbeidskraft og familien Bjørnstad. Ingenting vi har sett eller hørt tyder på at noen av disse har kompetanse på kloakkbehandling, noe som også underbygges av den sørgelige handteringen av disse massene, plagene naboene blir utsatt for i form av lukt og forsøpling og måten naboene blir møtt når de forsøker å påpeke de mange åpenbare mangler ved driften.

NMF anbefaler på det sterkeste at Askøy kommune bryter forholdet til Askøy Miljørens og søker å finne andre løsninger for sin kloakkbehandling, gjerne i samarbeid med omkringliggende kommuner, som etter det NMF har forstått har kapasitet til å inkludere Askøy i sine mottak systemer. Alternativt bør Askøy kommune tilrettelegge for, eller bygge og etablere et nytt, skikkelig og moderne anlegg på selve Askøy, nærmere den største kundekretsen.

Dernest bør kommunen gå i dialog med Askøy Miljørens og legge en plan for hvordan man skal rydde opp i den allerede utførte forsøplingen Askøy Miljørens har påført store områder av denne vakre naturperlen. Selvsagt etter prinsippet forurensar betaler.

For
Norges Miljøvernforbund

Ruben M Oddekalv
Org. nestleder